

Питання для модульного та підсумкового контролю

1. Визначте поняття “грунт”, охарактеризуйте етапи його становлення. Охарактеризуйте ґрунтознавство як науку, його основні положення. Назвіть основні розділи ґрунтознавства. Дайте коротку характеристику основних етапів розвитку ґрунтознавства.
2. Дайте порівняльну характеристику основних методів вивчення ґрунту. Визначте місце та роль ґрунту в природі та діяльності людини.
3. Порівняйте різні види вивітрювання гірських порід. Охарактеризуйте основні первинні мінерали порід і ґрунтів. Які мінерали називають вторинними й яка їх роль у ґрунтоутворенні. Дайте порівняльну характеристику основних ґрунтоутворюючих (материнських) порід.
4. Опишіть загальні фізичні властивості твердої фази ґрунтів. Характеристика фазового складу ґрунту.
5. Поняття про фактори та умови ґрунтоутворення. Якими показниками характеризується рослинність як фактор ґрунтоутворення. Які головні функції здійснюють мікроорганізми при ґрунтоутворенні та формуванні ґрунтової родючості. Головні групи тварин, які беруть участь у ґрунтоутворенні їх роль в цьому процесі. Вплив клімату на ґрунтоутворення.
6. Яка роль у ґрунтоутворенні материнських порід і рельєфу. Оцініть вплив віку й господарської діяльності людини на ґрунтоутворення.
7. Оцініть поняття “морфологічна будова ґрунту”, опишіть рівні морфологічної організації ґрунту. Основні поняття ґрунтової морфології. Оцініть забарвлення як важливу морфологічну ознаку ґрунту. Оцініть структуру ґрунту як важливу морфологічну ознаку.
8. Визначте поняття “гранулометричний склад ґрунтів”, принципи класифікації ґрунтів за гранулометричним складом. Дайте класифікацію та характеристику властивостей механічних елементів ґрунтів. Як впливає гранулометричний склад порід на ґрунтоутворення.
9. Оцініть новоутворення та включення як важливу морфологічну ознаку ґрунту. Опишіть принципи української індексації генетичних горизонтів.
10. В чому полягає подібність і відмінність ґрунтів і порід за хімічним складом. Які хімічні елементи переважають у ґрунті. Як впливає хімічний склад порід і ґрунтів на ґрунтоутворення. Опишіть основні мікроелементи, що зустрічаються в ґрунтах, їх значення для живлення рослин.
11. Назвіть головні групи органічних речовин у ґрунті. Дайте характеристику джерел гумусу в ґрунті. Коротко охарактеризуйте процеси перетворення органічних залишків у гумус. Порівняйте характерні особливості складових частин гумусу ґрунту.
12. Охарактеризуйте органо-мінеральні сполуки ґрунту. Визначте поняття “груповий та фракційний склад гумусу” та опишіть роль гумусу в ґрунтах та способи регулювання його вмісту.
13. Визначте поняття “ґрунтові колоїди”, опишіть їх речовинний склад, будову колоїдної міцели. Охарактеризуйте основні властивості ґрунтових колоїдів.
14. Дайте поняття поглинальної здатності ґрунтів, її види. Визначте поняття “ґрунтовий поглинальний комплекс”, опишіть його основні характеристики.
15. Оцініть поняття “вологість ґрунту”, порівняйте можливі стани води в ґрунті. Охарактеризуйте форми та основні властивості рідкої ґрунтової

води. Охарактеризуйте гравітаційну воду, порівняйте основні типи підземних вод. Порівняйте основні види вологоємності ґрунту, поняття про водопроникність.

16. Оцініть доступність різних категорій ґрунтової вологи рослинами. Визначте поняття “ґрунтовий розчин”, опишіть його склад та властивості.
17. Опишіть різні типи кислотності ґрунтів, причини їх виникнення та методи боротьби з нею. Охарактеризуйте лужність ґрунтів та шляхи її регулювання.
18. Дайте загальну характеристику ґрунтового повітря. Проаналізуйте основні повітряно-фізичні властивості ґрунтів. Проаналізуйте відмінність складу атмосферного та ґрунтового повітря.
19. Визначте поняття “класифікація ґрунтів”, дайте характеристику типу як основної опорної таксономічної одиниці в класифікації та нижче. Опишіть основні закономірності розміщення ґрунтів на земній поверхні. Охарактеризуйте принципи ґрунтово-географічного районування суші. Охарактеризуйте основні одиниці ґрунтово-географічного районування. Які ґрунтово-біокліматичні пояси виділяються на земній кулі.
20. Коротко охарактеризуйте особливості ґрунтово-географічного районування України.
21. Дайте характеристику умовам ґрунтоутворення арктичної ґрунтової зони полярного поясу. Дайте порівняльну характеристику арктичних ґрунтів. Пояснить вплив умов ґрунтоутворення на формування ґрунтового покриву субарктичної (тундрової) зони полярного поясу.
22. Охарактеризуйте особливості морфології, властивостей і використання тундрово-глейових ґрунтів. Дайте характеристику властивостям і особливостям використання підзолистих ґрунтів. Які процеси формують профіль дерново-підзолистих ґрунтів. Дайте характеристику властивостям і особливостям використання дерново-підзолистих ґрунтів.
23. Умови ґрунтоутворення на території мерзлотно-тайгової зони бореального поясу. Вкажіть особливості режимів, властивостей і використання мерзлотно-тайгових ґрунтів.
24. На якій основі будується класифікація болотних ґрунтів. Порівняльна характеристика верхових і низинних болотних ґрунтів. Вкажіть особливості сільськогосподарського використання болотних ґрунтів.
25. Охарактеризуйте умови ґрунтоутворення та ґрунтовий покрив суббореальних лісових областей. Вкажіть основні процеси, що формують профіль бурих лісових ґрунтів. Дайте характеристику складу та властивостей бурих лісових ґрунтів.
26. Дайте характеристику процесам, що формують профіль сірих лісових ґрунтів.
27. Назвіть підтипи, роди та види сірих лісових ґрунтів і проаналізуйте показники їх діагностики. Вкажіть прийоми підвищення родючості сірих лісових ґрунтів.
28. У чому полягають основні риси чорноземоутворення. Дайте характеристику чорноземам Лісостепу. Проаналізуйте умови ґрунтоутворення та ґрунтовий покрив зони Степу. Дайте характеристику чорноземам Степу.
29. Які основні проблеми використання й охорони чорноземів.
30. Проаналізуйте умови ґрунтоутворення та ґрунтовий покрив зони сухого Степу. Дайте характеристику особливостям генезису та властивостей каштанових ґрунтів.

31. Які основні причини утворення формації засолених ґрунтів. Охарактеризуйте солончаки як тип інтразональних ґрунтів. У чому полягає суть солонцевого процесу ґрунтоутворення. Охарактеризуйте солоді як тип інтразональних ґрунтів. Порівняйте заходи щодо підвищення родючості солончаків, солонців і солодей.
32. Проаналізуйте особливості заплавного ґрунтоутворення. Охарактеризуйте будову річкової заплави.
33. Визначте поняття про алювіальні ґрунти та обґрунтуйте виділення їх типів. Порівняйте особливості утворення, властивості, морфологію, використання алювіальних дернових, лугових та болотних ґрунтів.
34. Вкажіть особливості ґрунтоутворення на гірських схилах. Сформулюйте закон вертикальної зональності та винятки з нього.
35. Охарактеризуйте особливості будови профілю гірсько-лугового ґрунту.
36. Проаналізуйте особливості екології, генезису, класифікації, властивостей і використання ґрунтів Карпат. Проаналізуйте історію вчення про родючість ґрунтів.
37. Опишіть фактори і закономірності природної родючості ґрунтів. Обґрунтуйте виділення категорій родючості ґрунтів.
38. Дайте визначення ґрунтової родючості та поясніть, для чого проводять окультурювання ґрунту. Критично проаналізуйте закон “спадаючої родючості ґрунтів”. Визначте завдання охорони ґрунтів. Проаналізуйте охорону ґрунтів від ерозії та дефляції.
39. Охарактеризуйте негативний вплив переущільнення та функціонування едафотопів. Охарактеризуйте механізм опустелювання ґрунтів. Визначте негативну дію селів та зсувів на ґрунтовий покрив планети.
40. Проаналізуйте захист едафотопів від процесів вторинного засолення і осолонцювання. Визначте чинники вторинної кислотності ґрунтів. Обґрунтуйте охорону ґрунтів від переосушення. Проаналізуйте захист едафотопів від забруднення агрохімікатами, продуктів техногенезу.